

Rigsdagstidende.

1851. Forhandlingerne paa Folkethinget. №. 326.

Anden Session.

85de Møde.

Fre dagen den 7de Februar.

(Forts.)

Monrad (forts.): Den ærede sidste Taler undrede sig meget over det subsidiaire Forslag; jeg maa i den Anledning give en lille Oplysning. Det subsidiaire Forslag er egentlig ikke Mindretallets, det er egentlig Regjeringens, det vil sige: ikke ligefrem, men det er det Forslag, som den daværende Domainedirecteur erklærede paa den daværende Finantsministers Begne, at Regjeringen holdt særdeles meget paa, og derfor var det, vi optog det som subsidiairt (Hør!). Saaledes som Sagen dengang stillede sig for Regjeringen var denne Tilføielse, at ansee som en Art nødvendig Betingelse for at kunne gaae ind paa Loven; men det ligger i selve Sagens Natur, at Mindretallet vilde have tiltraadt det, selv om Regjeringen nu ikke længer i denne Sag holdt paa det, skjøndt jeg ikke tvivler paa, at den fremdeles anseer det for uønsket. Jeg for mit Vedkommende sætter ikke saa stor Priis paa det; det er en Indbømmelse, en Tilslutning til Regjeringen, og de Grunde, som af Regjeringen dengang bleve fremsatte derfor, er det, som har bevirket den i det subsidiaire Forslag foreslaaede Tilføining. Der er talt meget om Salgspriserne i Forhold til andre Priser, og man har meent, at hine skulde være mere theoretiske, disse mere praktiske, og man har anført enkelte Exempler derpaa, for at godtgjøre det. Jeg troer i den Henseende, at, naar en Mand har en Eiendom, som han vil sælge, er det altid det Praktiske for ham, hvilken Pengesum han faaer for den. Det er det, han først spørger om; han spørger ikke om Productionspriserne eller andre Priser, men han spørger simpeltvæk, hvilken Sum han kan faae for den. Det

troer jeg er det Praktiske, og saaledes troer jeg, at Enhver, som vil sælge, spørger: „Hvad kan jeg faae for min Eiendom?“ og tager ikke videre Hensyn til Andet. I det Tilfælde altsaa, at Staten vil sælge, maa ogsaa den spørge: „Hvad kan jeg faae for min Eiendom?“ (Tilføining: eller bør jeg tage?) „hvilken Priis kan jeg faae for min Eiendom?“ Dertil mener jeg, at Finantsministeren bør holde sig, og det finder jeg aldeles i sin Orden; Alt Andet kan siden træde frem og komme til Afgjørelse; men først maa han spørge, „hvilken Priis kan jeg faae for Statens Eiendom?“ Dernæst kommer det andet Spørgsmaal: om man af særdeles Hensyn til Bondestanden og de den tidligere givne Løfter bør give den et Afdrag, og, naar dette indrømmes, og det sættes til $\frac{1}{3}$, forekommer det Mindretallet, at der er givet Bondestanden et saa rigeligt Afdrag, en saa stor Begunstigelse, at der ikke er Anledning til at gaae videre i denne Retning. Man maa nemlig huske paa, at man her har at gjøre med alle Skatteyderne paa den ene Side og Bønderne paa enkelte Kron-Godser paa den anden Side. Jeg troer da, at der vises Bønderne paa disse Godser en tilstrækkelig Begunstigelse, naar de faae frigivet $\frac{1}{3}$ af deres Fæststeders virkelige Priis; det troer jeg at være nok og at være en tilstrækkelig Dpoffrelse og Begunstigelse fra alle de andre skatteyndende Borgeres Side, navnlig især under de nuværende Forhold. Der er nævnt et Exempel paa, hvorledes man, naar man gif frem efter den virkelige Priis, derved vilde forurette Bønderne paa nogle enkelte Steder, f. Ex. paa Frederiksværk, saaledes, at disse vilde komme til at betale høiere Priser end Bønderne paa de obsherredse Godser. Men jeg vil spørge, naar en Mand paa Frederiksværk har faaet en Gaard til Eiendom, som i Pro-